

Nr 101.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1933 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa praktiska utbildningslinjer på realskolans åldersstadium m. m. jämte i ärendet väckta motioner. (2:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 24 februari 1933 dagtecknad proposition, nr 161, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att medgiva,

dels att från och med budgetåret 1933/1934 högst fyra yrkesbestämda högre folkskolor, vilka därtill skola av Kungl. Maj:t utses, må i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet anförts samt i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, försöksvis anordnas såsom praktiska mellanskolor,

dels att under budgetåret 1933/1934 statsbidrag till dessa skolor må utgå ur förslagsanslaget till högre folkskolor i enlighet med de grunder, som äro eller varda bestämda beträffande yrkesbestämda högre folkskolor,

dels att, vid en var av högst tre realskolor eller kommunala mellanskolor, vilka därtill av Kungl. Maj:t utses, må, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet anförts samt i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, från och med budgetåret 1933/1934 försöksvis anordnas en praktisk utbildningslinje,

dels ock att kostnaderna för dylik linje må bestridas från reservationsanslaget till de allmänna läroverken, respektive förslagsanslaget till kommunala mellanskolor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herrar *Oscar Olsson* och *Sigfrid Hansson* (I: 265) och den andra inom andra kammaren av fru *Olivia Nordgren* och fru *Ruth Gustafson* (II: 446), i vilka motioner hemställts, att riksdagen

dels ville tydligt uttala, att försök med s. k. inbyggd linje kan få äga rum även vid realskola, som är direkt förenad med gymnasium,

dels ville besluta, att vid realskola med inbyggd praktisk linje frivillig undervisning i sådana praktiska läroämnen som verkstadsarbete, stenografi, maskinskrivning, sömnad o. a. må få anordnas även för lärjungar i första och andra klasserna av fyraårig och i andra och tredje klasserna av femårig realskola, samt

dels ville fasthålla vid sitt beslut av år 1932 att giva benämningen *praktisk* realskola åt de fristående skolor, som leda fram till praktisk realexamen.

Beträffande de av motionärerna till stöd för deras framställningar anförda skälen hänvisar utskottet till motionen I: 265.

I skrivelse den 2 juni 1927, nr 262, hemställde riksdagen bland annat, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida och i vilken utsträckning praktiska bildningslinjer kunde anordnas på realskolans åldersstadium.

Genom beslut den 18 juni 1927 uppdrog Kungl. Maj:t åt chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla tre sakkunniga (1927 års skolsakkunniga) för att inom nämnda departement bland annat verkställa utredningar samt avgiva yttranden och förslag i vissa med den av 1927 års riksdag beslutade skolorganisationen sammanhängande frågor, och anbefalldes Kungl. Maj:t därvid bland annat omförmälda sakkunniga att verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med utredning i ovannämnda av riksdagen angivna hänseende.

Det av 1927 års skolsakkunniga i anledning härav framlagda förslaget innebar upprättande av praktiska linjer med inriktning på handelsundervisning, teknisk utbildning eller husligt arbete. Dessa praktiska bildningslinjer skulle kunna upprättas antingen i form av blott differentierade, i realskolor och kommunala mellanskolor inbyggda tvååriga linjer eller i form av helt fristående fyraåriga praktiska kommunala mellanskolor (realskolor), byggda på genomgången sexårig folkskola. Såväl de inbyggda som de fristående linjerna skulle föra fram till en examen, som av de sakkunniga benämndes praktisk realexamen och avsågs att bilda en motsvarighet till den nuvarande realexamen både i fråga om allmänbildning och i fråga om lämnande av behörighet till vissa befattningar, utbildningslinjer o. s. v. I fråga om de nu talrikt förekommande treåriga yrkesbestämda högre folkskolorna innebar de sakkunnigas förslag, att åtgärder borde vidtagas för att möjliggöra avläggandet vid dessa skolor av en examen, »praktisk mellanskolexamen».

Skolöverstyrelsen tillstyrkte i sitt den 24 april 1931 häröver avgivna utlåtande i huvudsak de sakkunnigas förslag. Emellertid ansåg överstyrelsen, att någon linje med inriktning på husligt arbete ej kunde komma till stånd, då det vore svårt att beträffande denna linje åvägbringa lämplig avvägning mellan teoretiska och praktiska ämnen.

I en vid överstyrelsens utlåtande fogad reservation framhölls emellertid, att behörighetsfrågan, som för de sakkunniga varit ett av de vägande skälen

för kravet på en fyraårig utbildning, ej finge spela någon större roll vid utformandet av den nya organisationen. En examen, som gäve behörighet till statstjänst, kunde ej tänkas leda ungdomen bort från de teoretiska barnorna. Kunskapsfordringarna skulle motsvara behovet för blivande idkare av praktisk yrkesverksamhet. De praktiska utbildningslinjerna borde — med hänsyn till att de nuvarande yrkesbestämda högre folkskolorna som regel vore treåriga — likaledes vara treåriga och leda fram till en examen, avlagd under betryggande, lämplig kontroll.

Det av 1927 års sakkunniga framlagda förslaget föranledde icke någon Kungl. Maj:ts framställning till 1932 års riksdag.

I två vid 1932 års riksdag väckta, likalydande motioner (I: 29 och II: 49) hemställdes emellertid, att riksdagen måtte besluta att, i enlighet med av Kungl. Maj:t utfärdade närmare bestämmelser, på grundval av 1927 års skolsakkunnigas och skolöverstyrelsens förslag och med beaktande av i motionerna framförda synpunkter, medgiva de kommuner, som så önskade, att upprätta fyraåriga praktiska realskolor på den sexklassiga folkskolan, fristående eller i samband med de redan befintliga allmänna realskolorna, samt att ett anslag om 1,000 kronor måtte ställas till Kungl. Maj:ts förfo-gande för vidtagande av åtgärder för anordnande av praktisk realexamen vid under budgetåret 1932/1933 eventuellt upprättade praktiska realskolor.

I skrivelse den 15 april 1932, nr 8 A, anhöll riksdagen i anledning av ovanberörda motioner, att Kungl. Maj:t ville låta utarbeta och för 1933 års riksdag framlägga förslag angående ombildning till praktiska realskolor av sådana statsunderstödda, yrkesbestämda högre folkskolor, vilka kunde be- finnas omedelbart därtill lämpade.

Sedan Kungl. Maj:t i anledning härav anbefallt skolöverstyrelsen att ut- arbeta och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i det av 1932 års riks- dag sålunda angivna hänseendet, har skolöverstyrelsen den 25 januari 1933 avgivit förslag i ämnet.

Departementschefen har anført, bland annat, följande:

»Frågan om tillskapande av bättre möjligheter för vår ungdom till ut- bildning för det praktiska livets behov har länge varit föremål för upp- märksamhet. Många och tungt vägande äro också de skäl, som tala för åtgärders vidtagande härutinnan. Det sedan länge framhållna önskemålet att minska den för varje år ökade tillströmningen till de s. k. »lärda» banorna synes endast kunna realiseras genom åtgärder, ägnade att göra de praktiska skolformerna likvärdiga med de teoretiska. Ej minst i dessa dagar tränga hithörande problem till sin lösning, då man har att räkna med den omfattande ungdomsarbetslösheten, som gör tillvaratagandet av ungdomens tid och förmåga samt beredande av möjlighet för den att ge- nom en god, praktiskt inriktad utbildning nå fram till en ställning i livet till en tvingande social nödvändighet.

Den ovisshet, som rätt beträffande den lämpligaste formen för de prak-

tiska utbildningslinjernas anordnande, hade givetvis måst framkalla en viss tveksamhet, om det nu gällt att för riksdagen framlägga definitivt förslag i ämnet. Nödvändigheten av snara åtgärder i här förevarande hänseende är dock enligt mitt förmenande så trängande, att det ej torde vara försvarligt att längre endast uppehålla sig vid teoretiska undersökningar och utredningar. Det torde vara riktigare att — såsom också skolöverstyrelsen framhållit — genom försök vid några därför lämpade skolor söka vinna den erfarenhet, på vilken sedermera ett slutligt ställningstagande skall kunna grundas.

Ett sådant förslag synes mig även väl överensstämmande med tankegången i 1932 års riksdags beslut. Man får härigenom möjlighet att ingående pröva dels den nya skolformens förmåga att locka till sig lämpligt elevmaterial, dels de resultat, som kunna nås genom den här meddelade undervisningen, dels utformandet av den nya examen. Vidare får man möjlighet att, innan man ännu definitivt bundit sig, överblicka de kostnader, som den nya organisationen kan komma att åsamka stat och kommun.

Innan erfarenhet genom dessa försök vunnits rörande den nya skolformens möjligheter och dess lämpligaste anordning torde det ej vara rådligt att, såsom överstyrelsen föreslagit, inhämta ett principbeslut av riksdagen rörande de praktiska utbildningslinjerna. Däremot torde det böra beredas tillfälle för riksdagen att taga ställning till förslaget att omedelbart försöksvis omvandla vissa högre folkskolor till praktiska mellanskolor. Beslutanderätten i frågan om vilka särskilda skolor som skulle förvandlas till dylika torde — liksom förhållandet är vid allmänna högre folkskolors förvandling till kommunala mellanskolor — böra tillkomma Kungl. Maj:t. I här förevarande hänseende torde alltså böra inhämtas riksdagens medgivande att såsom en försöksanordning som praktiska mellanskolor erkänna ett visst antal sådana fyraåriga yrkesbestämda högre folkskolor, vilka Kungl. Maj:t kan finna därtill lämpade. I fråga om sättet för ett dylikt erkännande torde samma former böra tillämpas som vid erkännande av kommunal mellanskola.

För att försöksanordningen skall giva önskvärt resultat, torde det vara av nöden, att försöken anordnas vid några skolor av olika typ, där man redan med den nuvarande organisationen hunnit göra rön i här förevarande avseende, vilka kunna bliva av betydelse vid de nu ifrågasatta försöken. En undersökning av förhållandena har givit vid handen, att de yrkesbestämda högre folkskolor, som för närvarande bäst lämpa sig för ombildning, äro Stockholms yrkesbestämda högre folkskolor för teknisk utbildning, för handelsundervisning samt för kvinnlig utbildning ävensom Örebro yrkesbestämda högre folkskola.

Emellertid håller jag före, att försöken ej blott böra äga rum vid några redan existerande yrkesbestämda högre folkskolor, vilka alltså skulle bilda en motsvarighet till de av de sakkunniga föreslagna fristående linjerna. De skäl, som anförts för anordnandet jämväl av inbyggda linjer, finner jag

tungt vägande. Här rör man sig emellertid på ett område, som är helt oprövat i praktiken. Med hänsyn härtill finner jag det vara synnerligen önskvärt, att försök jämväl i detta hänseende vidtagas.

Det synes då vara lämpligt att riksdagens medgivande må inhämtas därtill, att vid några realskolor eller kommunala mellanskolor, förslagsvis högst tre, må kunna anordnas försök med praktiska utbildningslinjer, en handelslinje, en teknisk linje och en huslig linje.

Förläggningen av dessa försök, som givetvis kommer att bliva beroende på det intresse, som kan komma att visas från olika skolkommuners sida, torde bero på Kungl. Maj:ts prövning.

Därest riksdagen lämnar sitt medgivande till de nu av mig förordade försöken, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles utfärda de bestämmelser, som med anledning härav kunna visa sig erforderliga.

Härefter anhåller jag att få övergå till frågans ekonomiska sida och vissa i samband därmed stående spörsmål. Först gäller det då skolorganisationens omfattning.

I 1933 års åttonde huvudtitel har jag vid beräkningen av anslagen för budgetåret 1933/1934 till de allmänna läroverken ävensom till de kommunala mellanskolorna och högre folkskolorna i anslutning till ett av granskningsnämnden framlagt förslag utgått från att organisationen icke finge vidgas utöver den för budgetåret 1932/1933 gällande ramen, d. v. s. att antalet klassavdelningar i de olika skolformerna för budgetåret 1933/1934 icke må ökas utöver det nuvarande.

Ett bifall till förslaget om försöksanordningar med praktiska linjer kommer sannolikt att redan under det första året medföra en åtminstone något ökad tillströmning av lärjungar med därmed åtföljande behov av nya klassavdelningar. Då det icke gärna kan ifrågasättas, att de nuvarande skolformerna skola nödgas till inskränkningar på grund av tillkomsten av de nya linjerna utgår jag från att, vid meddelande av beslut rörande upprättandet av parallellavdelningar vid de olika skolformerna, i det medgivna antalet icke skall behöva inräknas sådana, som tillkommit på grund av här förevarande försöksanordning.

Kostnaderna för upprättandet av praktiska linjer torde — i vart fall under det första året — icke bliva betydande. Vad först beträffar de fyra av mig i det föregående omförmälda högre folkskolorna saknar jag — med hänsyn till att det här gäller en försöksanordning — anledning att ingå på frågan om särskilda avlöningsbestämmelser för lärarpersonalen. Under försökstiden synas lämpligen de hittills för dessa skolor gällande bestämmelserna rörande statsbidrag och läraravlöning m. m. fortfarande böra gälla. Vid dessa skolor inskränker sig alltså kostnadsökningen för staten till den merkostnad, som kan uppkomma på grund av ett ökat antal parallellavdelningar.

Kostnaderna för dessa fristående skolor böra under försökstiden bestridas

från förslagsanslaget till högre folkskolor. Någon höjning av detta anslag med anledning härav har jag icke funnit erforderlig.

Beträffande kostnaderna för de inbyggda linjerna har jag från skolöverstyrelsen inhämtat följande beräkningar, vilka i huvudsak grunda sig på 1927 års sakkunnigas förslag. I dessa beräkningar har jag utgått från att under försökstiden endast timplärare komma att användas. I de föreslagna timarvodena torde de jämkningar nedåt böra av Kungl. Maj:ts vidtagas, som bliva erforderliga för att sätta avlöningen i lämplig proportion till avlöningen för de teoretiska ämnenas lärare.

1. *Handelslinje*, inbyggd i fyraårig eller femårig realskola.

a) Näst högsta klassen (3 ⁴ eller 4 ⁵).			
Teoretiska läroämnena	6,5 timmar	à 140:—	= 910:—
Praktiska	» 8,5	» »	140:— = 1,190:—
			<u>Kronor 2,100:—</u>

b) Högsta klassen (4 ⁴ eller 5 ⁵).			
Teoretiska läroämnena	12 timmar	à 140:—	= 1,680:—
Praktiska	» 13,5	» »	140:— = 1,800:—
Övningsämne	1 timme	» 90:—	= 90:—
			<u>Kronor 3,660:—</u>

2. *Teknisk linje*, inbyggd i fyraårig eller femårig realskola.

a) Näst högsta klassen (3 ⁴ eller 4 ⁵).			
Teoretiska läroämnena	18 timmar	à 140:—	= 2,520:—
Praktiska	» 1 timme	» 140:—	= 140:—
»	» 8 timmar	» 115:—	= 920:—
			<u>Kronor 3,580:—</u>

b) Högsta klassen (4 ⁴ eller 5 ⁵).			
Teoretiska läroämnena	18,5 timmar	à 140:—	= 2,590:—
Praktiska	» 18	» »	140:— = 2,520:—
»	» 5	» »	115:— = 575:—
Tillägg för praktiskt läroämne			180:—
			<u>Kronor 5,865:—</u>

3. *Huslig linje*, inbyggd i fyraårig eller femårig realskola.

a) Näst högsta klassen (3 ⁴ eller 4 ⁵).			
Teoretiska läroämnena	6 timmar	à 140:—	= 840:—
Praktiska	» 17	» »	80:— = 1,360:—
			<u>Kronor 2,200:—</u>

b) Högsta klassen (4 ⁴ eller 5 ⁵).			
Teoretiska läroämnena	11 timmar	à 140:—	= 1,540:—
Praktiska	» 10	» »	80:— = 800:—
			<u>Kronor 2,340:—</u>

Då eventuellt upprättande av här ifrågavarande praktiska linjer givetvis måste ske successivt, kan det första året endast bli fråga om praktisk linje i näst högsta klassen i realskola eller kommunal mellanskola.

Upprättandet av tre sådana linjer, en av vardera slaget, skulle för läraravlöningar draga en maximikostnad av $2,100 + 3,580 + 2,200 = 7,880$ kronor.

I dessa kostnadsberäkningar ingå *icke* tillfällig löneförbättring, dyrtidstillägg och provisorisk avlöningsförbättring.

Om med hänsyn till antalet lärjungar i en klass samläsning icke kan äga rum mellan den teoretiska linjen och den praktiska linjen, kan kostnaden för en klassavdelning inom den praktiska linjen beräknas uppgå till omkring 400 kronor för handelslinje och omkring 800 kronor för teknisk linje mera än för en klassavdelning inom den teoretiska linjen. För huslig linje skulle det däremot bli någon kostnadsminskning.

Om i en årsklass antalet lärjungar uppgår till 40 à 50 och 8 à 10 av dessa lärjungar välja praktisk linje, blir upprättandet av en sådan linje förenat med en ökad kostnad på omkring 400 kronor för handelslinje och omkring 800 kronor för teknisk linje.

I likhet med vad som är fallet vid de allmänna läroverken i övrigt bör tydligen vederbörande *kommun* tillhandahålla erforderliga *lokaler* för de praktiska linjerna. För handelslinje torde ej erfordras några särskilda lokaler. Finnes för en ort kommunal praktisk ungdomsskola, torde den statliga praktiska realskolan kunna få använda dess lokaler för undervisning i de praktiska ämnena.

De för dessa linjer erforderliga kostnaderna torde lämpligen böra bestridas från samma anslag, från vilket övriga utgifter för samma skola bestridas, alltså antingen från reservationsanslaget till de allmänna läroverken eller från förslagsanslaget till kommunala mellanskolor. Någon förhöjning av de för dessa anslag för budgetåret 1933/1934 av Kungl. Maj:t äskade beloppen har jag icke funnit erforderlig.»

Det har länge varit ett starkt framträdande behov att åt den delen av landets ungdom, som lämnat folkskolans åldersstadium och önskar vidare utbildning före inträdet i det praktiska livet, kunna erbjuda en skola, som — utan att släppa allmänbildningssyftet — vore i stånd att lämna en mindre teoretiskt betonad och för blivande praktisk yrkesverksamhet bättre anpassad undervisning än våra nuvarande realskolor, dock utan att vara en yrkesutbildningsanstalt med dess mera begränsade uppgifter. Tillkomsten av en sådan skoltyp har ansetts eftersträvansvärd framförallt därför, att den skulle möjliggöra en minskning av den i vårt land sedan gammalt alltför rika tillströmningen till de teoretiska banorna samt tillgodose det med näringslivets utveckling alltmera ökade behovet av sådana hjälpkrafter, vilkas utbildning redan på ett tidigt stadium inriktats på deras framtida praktiska livsuppgift. Visserligen hava de yrkesbetonade högre folkskolorna på ett förtjänstfullt sätt sökt i någon mån avhjälpa den brist i vårt skolväsende, som sålunda förelegat, men med sina begränsade resurser och med den isolering i förhållande till det allmänna skolsystemet, vari

Utskottet.

de befunnit sig genom avsaknaden av normerande bestämmelser i fråga om kompetensvärdet av en vid dem fullgjord studiegång, hava de icke förmått att på ett verksamt sätt upptaga konkurrensen med de statliga eller av staten understödda rent teoretiska skolorna.

Då nu efter många års utredningar riksdagen i år genom Kungl. Maj:ts försorg satts i tillfälle att pröva ett utarbetat förslag i ämnet, är det att hälsa med tillfredsställelse, att sålunda ett första steg tagits till förverkligande av ovanberörda, för vårt undervisningsväsende synnerligen viktiga önskemål.

Kungl. Maj:ts förslag avser, att de ifrågasatta anordningarna ännu så länge skola hava karaktären av försök och utskottet finner det för sin del vara klokt, att man tills vidare prövar sig fram i fråga om denna nya skoltyp.

Vad först namnfrågan beträffar, kallas de nya fristående skolorna i propositionen praktiska mellanskolor, under det att i de i ämnet väckta motionerna yrkas, att skolorna må benämnas praktiska realskolor. Utskottet anser väl, att detta spörsmål icke har någon större betydelse, och att skäl kunna anföras för såväl den ena som den andra meningen. Då emellertid departementschefen i årets statsverksproposition under punkten 157 i bilagan åttonde huvudtiteln (sid. 345) avvisat ett av skolöverstyrelsen framställt förslag om att de kommunala mellanskolorna hädanefter skulle benämnas kommunala realskolor och riksdagen icke gjort någon erinran mot denna departementschefens ståndpunkt, synes det mest följdriktigt, att nu förevarande skolor, vilka, i den mån de äro fristående, skulle hava kommunal karaktär, erhålla den av Kungl. Maj:t föreslagna benämningen, praktiska mellanskolor. Utskottet avstyrker alltså motionerna i denna del.

I fråga om de fristående praktiska mellanskolorna innebär Kungl. Maj:ts förslag bland annat, att de skola anordnas såsom 4-åriga. Kungl. Maj:t har således anslutit sig till den mening rörande utbildningstiden vid dessa skolor, som hävdats av 1927 års skolsakkunniga och skolöverstyrelsens majoritet.

Såsom framgår av propositionen, har emellertid på sakkunnigt håll även den uppfattningen gjort sig gällande, att ifrågavarande skolor borde göras 3-åriga, och jämväl 1927 års skolsakkunniga hava ansett, att under vissa förutsättningar treåriga praktiska linjer, byggda på sjukklassig folkskola, borde kunna föra sina lärjungar fram till den kunskaps- och bildningsnivå, som här ifrågavarande skoltyp åsyftar. Med hänsyn till de sålunda rådande olika meningarna ifråga om utbildningstidens längd, synes utskottet hinder icke böra möta för Kungl. Maj:t att låta anställa försök även med 3-årig praktisk mellanskola, byggande på sjukklassig folkskola. De under a) i Kungl. Maj:ts hemställan avsedda försöken torde i anledning härav böra få omfatta högst fem i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna högst fyra yrkesbestämda högre folkskolor.

Vad angår arvodena till lärare vid nu ifrågavarande skolor, har utskottet intet att erinra mot att dessa under försökstiden bestämmas av Kungl. Maj:t i enlighet med de grunder, departementschefen angivit. Utskottet förutsätter emellertid, att då frågan om en definitiv organisation av de praktiska mellanskolorna eventuellt blir aktuell, avlöningsbestämmelserna för lärare vid dessa skolor på vanligt sätt bliva underställda riksdagens prövning.

I motionerna har hemställts, att riksdagen ville tydligt uttala, att försök med s. k. inbyggd linje kan få äga rum även vid realskola, som är direkt förenad med gymnasium. Utskottet har för sin del uppfattat innebörden av Kungl. Maj:ts förslag så, att därmed icke åsyftats att utesluta den i motionerna avsedda anordningen. Emellertid har utskottet intet att erinra mot att detta kommer till än tydligare uttryck i riksdagens beslut, vilket torde kunna ske därigenom, att riksdagen medgiver anordnande av praktisk utbildningslinje vid högst tre »allmänna läroverk» (i stället för propositionens »realskolor»).

Vad beträffar det i motionerna framställda yrkandet, att riksdagen ville besluta, att vid realskola med inbyggd praktisk linje frivillig undervisning i vissa praktiska läroämnen måtte få anordnas även för lärjungar i första och andra klasserna av fyraårig och i andra och tredje klasserna av femårig realskola, anser sig utskottet icke kunna på grundval av den föreliggande utredningen tillstyrka en sådan anordning, vilken icke upptagits i det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget.

I övrigt har utskottet icke något att erinra i anledning av sistnämnda förslag.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till herrar Oscar Olssons och Sigfrid Hanssons ävensom fru Nordgrens och fru Gustafsons ovannämnda motioner (I: 265 och II: 446), i vad dessa motioner avse anordnande av försök med inbyggd linje även vid realskola, som är direkt förenad med gymnasium, men med avslag å motionerna i övrigt, medgiva

a) att från och med budgetåret 1933/1934 högst fem yrkesbestämda högre folkskolor, vilka därtill skola av Kungl. Maj:t utses, må i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 24 februari 1933 och av utskottet här ovan anförts samt i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, försöksvis anordnas såsom praktiska mellanskolor,

b) att under budgetåret 1933/1934 statsbidrag till dessa skolor må utgå ur förslagsanslaget till högre folkskolor i

enlighet med de grunder, som äro eller varda bestämda beträffande yrkesbestämda högre folkskolor,

c) att vid högst tre allmänna läroverk eller kommunala mellanskolor, vilka därtill av Kungl. Maj:t utses, må, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 24 februari 1933 anförts samt i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, från och med budgetåret 1933/1934 försöksvis anordnas en praktisk utbildningslinje,

d) att kostnaderna för dylik linje må bestridas från reservationsanslaget till de allmänna läroverken, respektive förslagsanslaget till kommunala mellanskolor.

Stockholm den 19 maj 1933.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzélius, Lindblad, Widell, Olof Olsson, Oscar Olsson, Johansson* i Fredrikslund, *Bergström, Nilsson* i Fredriksfält, *Theelin, Nordborg* och *Sandén* samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Holmgren, Strindlund, Törnkvist* i Karlskrona, *Persson* i Fritorp, *Jeppsson, Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Nilsson* i Hörby, *Norsell* och *Weijne*.
